

5.
Sınıf

TANE TANE TÜRKÇE

DEFTER TADINDA **BOL ALIŞTIRMALI**
ETKİNLİKLİ **YENİ NESİL SORU BANKASI**

ÖN SÖZ

Değerli meslektaşlarımız ve sevgili öğrenciler,

Tane Tane Öğreniyorum

Kitabımız, Türkçe dersini daha eğlenceli ve öğrenilebilir bir hale getirmek için Milli Eğitim Bakanlığının yayımlamış olduğu kazanımlara uygun olarak büyük bir emek sonucunda hazırlanmıştır. Bu kapsamda kitabımızda, konunun öğrenciler tarafından daha iyi öğrenilmesini sağlamak için kazanımlara uygun olarak hazırlanmış öğreten sorular, MEB ders kitaplarına paralel olarak hazırlanmış tane tane kazanım testleri bulunmaktadır. Ayrıca kitabımız, MEB tarafından yayımlanan örnek sorular ve Liseye Geçiş Sınavı'nda sorulan sorulara uygun olarak hazırladığımız yeni nesil sorular içermektedir.

"Tane Tane Öğreniyorum" adını verdiğimiz kitabımızda konuların öğrencilerimiz tarafından tane tane öğrenilmesini, öğrencilerimizin okuduğunu anlama, yorum yapabilme becerilerinin yanında analiz, sentez ve muhakeme yeteneklerinin gelişmesini amaçlamaktayız. Yeni sınav sistemi ezberci anlayıştan uzak, verilen bilgilerin doğru yorumlanması mantığına dayandığından bu kitabımızda daha çok yorum sorularına yer vermiş bulunmaktayız.

Kitabımız şu bölümlerden oluşmaktadır:

Öğreten Sorular Bölümü: Kazanımlara %100 uyumlu olarak hazırladığımız öğreten sorular ile öğrencilerimiz konuyu daha iyi kavrayacak, kazanımın bir sonraki aşaması olan çoktan seçmeli sorular bölümüne geçmeden önce konu ile ilgili var olan bilgilerini pekiştirecektir.

Tane Tane Öğren Bölümü: MEB tarafından yayımlanan kazanımların öğrencilerimizde kalıcı hale getirilmesi için hazırlanmış olan bu bölümde konunun pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Kolaydan zora doğru sıralanan sorulardan oluşan bu bölümün öğretmenlerimiz tarafından öğrencilerimize ödev olarak verilip konunun pekiştirilmesi için kullanılabileceği düşünülmüştür.

Yeni Nesil Testler Bölümü: Sözel mantık ve muhakeme, yorumlama, çıkarımda bulunma, tablo yorumlama, grafik okuma ve yorumlama, harita okuma ve yorumlama yeteneğini ön plana çıkaran soruların olduğu bölüm MEB tarafından yayımlanan örnek sorular ve iki yıldır Liseye Geçiş Sınavı'nda sorulan sorular örnek alınarak hazırlanmıştır.

Sevgili öğrencilerimiz, sınavda başarılı olmak akılcı, planlı ve verimli çalışmaktan geçmektedir. Bunun yanında sınava hazırlanırken kullanacağınız kaynaklar da çok önemli bir noktadır. Sınava hazırlanma konusunda en doğru tercihi yaparak aldığınız bu kitap TÜRKÇE dersi açısından hedeflediğiniz başarıya ulaşmanızı sağlayacaktır.

Çok titiz bir çalışmanın ürünü olan kitabımızın tüm meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize faydalı olması temenni ederiz.

Türkçe Yazarları

İÇİNDEKİLER

1. KONU: SÖZCÜKTE ANLAM.....	5
Çok Anlamlılık	7
Tane Tane Test 1	9
Sözcükler Arası Anlam İlişkisi	11
Tane Tane Test 2	13
Sözcük Gruplarında Anlam	15
Tane Tane Test 3	17
Beceri Temelli Test	19
2. KONU: DEYİM, ATASÖZÜ VE ÖZDEYİŞLER.....	21
Deyimler	23
Tane Tane Test 1	25
Atasözü ve Özdeyişler	27
Tane Tane Test 2	29
Beceri Temelli Test	31
3. KONU: CÜMLEDE ANLAM	33
Kanıtlanabilirlik Açısından Cümleler	35
Neden-Sonuç, Amaç-Sonuç,Koşul	36
Tane Tane Test 1	37
Duygu Belirten İfadeler	39
Anlam Özelliklerine Göre Cümleler	40
Doğrudan ve Dolaylı Anlatım - Örtülü Anlam ...	41
Cümle Oluşturma	42
Tane Tane Test 2	43
Beceri Temelli Test	45
4. KONU: SÖZ SANATLARI	47
Söz Sanatları	49
Tane Tane Test 1	51
Beceri Temelli Test	53
5. KONU: PARAGRAF	55
Paragrafta Anlam	57
Tane Tane Test 1	63
Paragrafta Yapı	65
Tane Tane Test 2	71
Dil ve Anlatım - Metin Karşılaştırma	73
Tane Tane Test 3	75
Beceri Temelli Test	77
6. KONU: SÖZEL MANTIK/ MUHAKEME	87
Sıralama Mantiğı	89
Şifreleme	91
Beceri Temelli Test	93
7. KONU: GÖRSEL OKUMA.....	101
Görselli Paragraf	103
Medya Metinleri	105
Afişler	109
Oyunlar	113
Görsel Yorumlama	117
Görsel Arama	121
Grafik- Tablo- Çizelge- Kroki.....	125
Beceri Temelli Test	129
8. KONU: METİN TÜRLERİ.....	163
Hikaye Edici (Öyküleyici) Metinler	165
Tane Tane Test 1	167
Bilgilendirici Metinler	169
Tane Tane Test 2	171
Beceri Temelli Test	173
9. KONU: SES BİLGİSİ	175
Ünlü ve Ünsüz Harfler	177
Ünsüz Benzeşmesi	178
Tane Tane Test 1	179
Ünsüz Yumuşaması	181
Ünsüz Türemesi	182
Tane Tane Test 2	183
Ünlü Düşmesi	185
Ünlü Daralması	186
Tane Tane Test 3	187
Beceri Temelli Test 1	189
Beceri Temelli Test 2	195
10. KONU: KELİME KÖKÜ VE YAPIM EKLERİ.....	193
Kök ve Ek.....	195
Tane Tane Test 1	197
Yapım Ekleri.....	199
Tane Tane Test 2	203
Beceri Temelli Test 1	205
Beceri Temelli Test 2	207
11. KONU: YAZIM KURALLARI.....	209
"De, Ki ve Mi"nin Yazımı	211
Sayıların ve Kısaltmaların Yazımı.....	212
Tane Tane Test 1	213
Büyük Harflerin Kullanımı.....	215
Birleşik Sözcükler - Yazımı Karıştırılan Sözcükler	216
Tane Tane Test 2	217
Beceri Temelli Test	219
12. KONU: NOKTALAMA İŞARETLERİ.....	221
Nokta- Virgül.....	223
İki Nokta- Üç Nokta- Noktalı Virgül- Yay Ayraç	225
Tane Tane Test 1	227
Eğik Çizgi- Soru İşareti- Ünlem- Tırnak.....	229
Kesme İşareti- Kısa Çizgi- Konuşma Çizgisi- Köşeli Ayraç.....	231
Tane Tane Test 2	233
Beceri Temelli Test	235
CEVAP ANAHTARI.....	237

SÖZCÜKTE ANLAM

Çok Anlamlılık

Gerçek, Mecaz, Terim

Dilimize Yerleşmemiş Sözcüklerin Türkçeleri

Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

Tane Tane Test 1

Sözcükler Arası Anlam İlişkisi

Eş Anlam, Zıt Anlam, Eş Ses

Genel-Özel, Soyut-Somut, Nicel-Nitel

Yansımalar

Tane Tane Test 2

Sözcük Gruplarında Anlam

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri

İkilemeler- Pekiştirmeler

Tane Tane Test 3

Beceri Temelli Sorular1

1. Ünite

Kazanımlar

- Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder. Öğrencilerin kelime anlamlarına yönelik tahminleri ile sözlük anlamlarını karşılaştırmaları sağlanır.
- Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.
- Konuşmalarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.
- Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.
- Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder
 - a. Öğrencilerin tahmin ettikleri kelime ve kelime gruplarını öğrenmek için sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü vb. araçları kullanmaları sağlanır
 - b. Öğrencinin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturmaya teşvik edilir.
- Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir. Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, kısaca, böylece, ilk olarak ve son olarak ifadeleri üzerinde durulur.
- Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.
- Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır. Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak ifadelerinin kullanılması sağlanır.

ÇOK ANLAMLILIK

Bir sözcüğün akla gelen ilk anlamına gerçek anlam, sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlama mecaz anlam denir. Sözcüğün sanat, bilim veya mesleki alanlarla ilgili özel kullanımlarına terim denir. Bir sözcüğün bu şekilde birçok anlama gelmesine çok anlamlılık diyoruz.

Gerçek, Mecaz, Terim Anlam

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin kullanıldığı anlamları işaretleyiniz.

Cümle	Gerçek	Mecaz	Terim
Bütün yıl <u>boğaz</u> tokluğuna çalışmıştı.			
Çanakkale <u>Boğazı</u> , bir devrin bitişine şahitlik etmiştir.			
Dondurmayı fazla kaçırınca <u>boğazım</u> şişti.			
Dil bilgisinde kelimenin <u>kökünü</u> bulmak çok önemlidir			
Son çıkan virüs hepimizin hayatını <u>kökten</u> değiştirdi.			
<u>Uzmanlar</u> , özellikle yaşlıların evlerinde kalmalarını öneriyor.			
Bu yıl <u>önemli</u> organizasyonların hepsi iptal edildi.			
Nihal, <u>renkli</u> kişiliğiyle öğretmenlerinin dikkatini çekmeyi başarıyor.			
Onunla çok eskilere dayanan bir <u>hukukumuz</u> var.			
Takım kaptanı <u>köşe vuruşunu</u> kullanmak için hareketlendi.			

2

Aşağıda gör- fiilinin kazandığı anlamlar verilmiştir. Bu anlamlarla cümle içinde kullanılan örneklerini eşleştiriniz.

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek

Çok değer vermek

Bir şeye erişmek

Sahne olmak, geçirmek

Gezmek

Nihayet yeni işinde cebi para görmüştü.

Bu sokak onlarca yıldır nice olay gördü.

Bergama'yı görmediyseniz çok şey kaybettiniz demektir.

Adaya yaklaştıkça kıyıdaki ağaçları daha iyi görüyordu.

Bize gelince gözü sadece Tuna'yı görüyordu.

Yabancı Dillerden Alınmış Dilimize Henüz Yerleşmemiş Sözcüklerin Türkçeleri

3

Aşağıda verilen yabancı dillerden alınmış dilimize henüz yerleşmemiş sözcüklerin Türkçelerini karşınıza yazınız.

Yabancı Dilden Alınan Sözcük	Türkçesini Kullanalım	Yabancı Dilden Alınan Sözcük	Türkçesini Kullanalım
Departman		Cv	
Pandemi		Entübe	
İzolasyon		Nick name	
Printer		Pik	

4

Aşağıdaki tablolarda verilen yabancı dillerden alınmış dilimize henüz yerleşmemiş sözcüklerin Türkçe-riyle eşleştirmesini yapınız.

1. Bodyguard	A. Belirti
2. Global	B. Salgın
3. İllegal	C. Küresel
4. Semptom	D. Yasadışı
5. Epidemi	E. Koruma

Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

5

Aşağıdaki cümlelerde geçen geçiş ve bağlantı ifadelerinin altını çiziniz.

- a) Onu daha önce görmüştü hatta onunla uzun uzun konuşmuştu.
- b) Seni uyardım fakat sen beni dinlemedin.
- c) Çok düzenli bir hayatı yoktu buna rağmen çevresinde sevilirdi.
- d) Bunu affederim lakin bir daha olmasın.
- e) Kalemimi düşürmüştü gelgelelim yedek bir kalem her zaman bulunurdu.

9

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere **"oysaki, başka bir deyişle, özellikle, kısaca, böylece, ilk olarak ve son olarak"** geçiş ve bağlantı ifadelerini getiriniz.

Her zamanki gibi okula gitmek istiyordu bu süreçte okul da kapanmıştı. Haberler Çin'den gelmişti. Çıkan yeni bir virüs ortalığı kırıp geçiriyordu. Ama henüz kimse bunun tüm dünyayı etki-leyeceğini tahmin etmiyordu. Gün geldi güzel ülkemize de bulaştı. Okullar tatil oldu, virüs yaşlıları etkilediği için ilk yasaklar onlara geldi. Kahvehaneler, toplu halde bulunan mekanlar derken okullar da tatil edildi. sosyal hayat tamamen durdu. İlk günlerde bizde de bir tatil havası vardı. Fakat kısa zamanda durumun çok ciddi olduğu anlaşıldı. biz de tedirgin olduk ailemizden birilerini kaybedebilme ihtimali hepimizi korkuttu.

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerden hangisi karşısında verilen anlama uygun kullanılmamıştır?

	Cümle	Anlam
A)	Böyle zamanlarda insana keder de birdir sevinç de.	Aynı, benzer
B)	Harçlığı iki günde bitmişti.	Tükenmek
C)	Yaşı otuza değmiş ama henüz bir baltaya sap olamamıştı.	Ulaşmak, erişmek
D)	Okulun ilk günü çok heyecanlıydı; anaokulu bitmiş, birinci sınıfa yazılmıştı.	Söz ve düşüncüyü özel işaret veya harflerle anlatmak

2. "Tanımak" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde "daha önce görülen, bilinen bir kimse veya şeyle karşılaşıldığında bunun kim veya ne olduğunu hatırlamak" anlamında kullanılmıştır?

- A) Ben Ali, Veli dinlemem, seni tanırım.
 B) Hâlâ uluslararası KKTG tanınmıyor.
 C) Bu yazı senin, nerede görsem tanırım.
 D) Onun bir sözünü bütün mahalle emir olarak tanırdı.

3. Sıkıntılarını bir bir anlatmış, bugünler geçtiğinde

I

II

geleceğe dair parlak hayallerini de eklemişti.

III

IV

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerin hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) I.
 B) II.
 C) III.
 D) IV.

4. "Saymak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde "Varsaymak, tutmak, farz etmek" anlamında kullanılmıştır?

- A) Eve sakladığı bilyeleri tek tek saydı.
 B) Süleyman Tuna henüz ona kadar saymayı öğrenemedi.
 C) Bunu saymam, daha sonra lütfen tekrar buluşalım.
 D) Bu projenin hayatımın en güzel yıllarını çaldığını sayıyorum.

- 5.

- I. Bu akşamki yemeğe Mustafa'yı da çağıralım.
 II. Kendini tutamamış bir Ege türküsü çağırmaya başlamıştı.
 III. Karşıdan gelen arkadaşını tanımış, yanına çağırılmıştı.
 IV. Metin, arkadaşlarının çağırmasını beklemiş, kimseden ses seda çıkmayınca bir taksiye atlayıp evin yolunu tutmuştu.

Çağırma sözcüğünü balonların içinde verilen anlamlarıyla cümle içinde kullanmaya çalışan öğrenciler yukarıdaki cümleleri kurmuşlardır.

Buna göre hangi renkteki balonun anlamıyla cümle kurulmamıştır?

- A) Kırmızı
 B) Sarı
 C) Mavi
 D) Yeşil

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamı bir sözcüğe yer verilmemiştir?

- A) Üçgenin açıları konusu oldum olası kafasını karıştırdı.
 B) Bazı kelimelerin köklerini bulmakta zorlanıyordu.
 C) Boğazı ağrıdığını söyleyip eve gitti.
 D) Plato yüksek rakımlı yerlerdeki düzlüklere verilen addır.

7. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinin kullanımı yay ayrıç içinde verilen anlamla uyusmamaktadır?

- A) Yıllardır bu ülkede kalmış ama beklediğine bir türlü kavuşamamıştı. (aramak, istemek)
- B) Onu son kez göreceğini bilmek içini acıtiyordu. (bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak)
- C) O yediğim yemek bana neler etti bir bilsen. (herhangi bir değerde olmak)
- D) Artık patates haşlaması dışındaki her şey yasak edilmişti. (yapılması engellenmek, menedilmek)

8. Aşağıdaki altı çizili dilimize henüz yerleşmemiş sözcüklerin hangisinin yay ayrıç içinde verilen Türkçesi yanlıştır?

- A) Uzaktan eğitim sürecinde online dersler başladı. (canlı)
- B) Olayları bazen farklı perspektiflerden görmek lazım. (süreç)
- C) Bu şehrin farklı bir ambiyansı var. (hava, ortam)
- D) Sen okey diyorsan hemen işe başlayalım. (tamam, olur)

9.

Mehmet yukarıdaki çiçeklerden içinde düşüncenin yönünü değiştiren ifadelerin bulunmadığı çiçeği alacaktır.

Buna göre Mehmet hangi renkteki çiçeği almalıdır?

- A) Kırmızı
- B) Mavi
- C) Yeşil
- D) Sarı

- 10. I. Finiş ilk varan yarısı kazanır.
- II. Hakemin düdüğüyle birlikte start yerine gitti.
- III. Harcamaları için bir türlü bir sponsor bulamamıştı.
- IV. Sınavdaki soruları ful yapmış, herkesin beğenisini kazanmıştı.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlelerde kullanılan altı çizilmiş, dilimize henüz yerleşmemiş sözcüklerin Türkçelerinden biri değildir?

- A) Bitiş, son
- B) Destekleyici
- C) Eksik, az
- D) Başlangıç

- 11. Genelde tatilimi geçirmek için kimsenin uğramadığı yerlere gitmeye çalışırım. bu sefer bunu tercih etmedim. Bavulumu kaptım ve ülkemizin en kalabalık turistik ilçesinde soluğu aldım. Belki dedim böylesi daha iyidir. Bu kadar insan yanılmış olamaz. kaldığım yerdeki ilk günüm eski tatil yöntemimin daha iyi olduğunu kanıtladı. Madem amaç dinlenmek bu kalabalığa girmenin ne anlamı var. şu anda kimsenin bilmediği yerlere gitseydim ne keşifler yapardım. Size şunu öğütlerim: Siz siz olun, alışkanlıklarınızı bir hevesle değiştirmeyin, pişman olursunuz.

Bu metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin hangileri getirilmelidir?

- A) Ancak - İyi ki - Halbuki - son olarak
- B) Bu yüzden - Ne yazık ki - Oysaki - ilk olarak
- C) Gelgelelim - Oysaki - Mademki - ilk olarak
- D) Fakat - Ne yazık ki - Oysaki - son olarak

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçiş ve bağlantı ifadesine yer verilmemiştir?

- A) Bu saatte gelmiş olmalıydı ama hâlâ bir ses seda yok.
- B) Satın aldığım mandalinaları beğenmemen beni üzdü.
- C) Ülkemizin kaynaklarını geliştirmeli hatta bu kaynakların çeşitliliğini sağlamalıyız.
- D) Sana kırılmış bu yüzden telefonlarına çıkmıyormuş.

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ

Eş Anlam, Zıt (Karşıt) Anlam, Sesteş (Eş sesli)

Yazılışları farklı, anlamları aynı olan sözcüklere eş anlamlı(anlamdaş) sözcükler denir. Anlam bakımından birbiriyle çelişen, birbirinin tersi anlamlara sahip olan sözcüklere zıt anlamlı sözcükler denir. Bir sözcüğün zıt anlamlısı -me, -ma, -sız, -sız, -suz, -süz ekleriyle ve değil kelimesiyle yapılmaz. Bunlar o sözcüğün olumsuzunu veririler. Yazılışları aynı, anlamları farklı olan kelimelere eş sesli kelimeler denir. Bir kelimenin mecaz ve yan anlamları o sözcüğü eş sesli yapmaz. Şapka işareti kullanılan sözcükler de eş sesli değildir.

7

Aşağıdaki sözcükleri eş anlamlarıyla eşleştiriniz.

1.	soru	A.	yurt
2.	cevap	B.	fayda
3.	kırmızı	C.	yanıt
4.	vatan	D.	eylem
5.	yarar	E.	sual
6.	fiil	F.	al
7.	isim	G.	ad

8

Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Sözcük	Zıt Anlamlısı	Olumsuzu
Zor		
	Cimri	
		Gelme
Çıktı		
		Pahalı değil

9

Aşağıda verilen eş sesli sözcükleri farklı anlamlarıyla cümlelerde kullanınız.

A.	at	→
		→
B.	diz	→
		→
C.	yüz	→
		→
D.	yaz	→
		→
E.	ak	→
		→

10

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden sadece sesteş olanları takip ediniz. 5. sınıfların hangi şubesine çıktığınızı işaretleyiniz.

Emlakçı, 3. kat alınacak en ideal kattır, dedi.

Bu eski paltoyu da nereden buldun acaba?

Yeni aldığı yat 11 metreydi.

Şaşkın asker bir bana bir postallara bakıyordu.

Önündeki üç beş kazla bütün yazı geçirmişti.

Bir göz de olsa kendi evim olsun, diyordu.

Senin kadar taş yürekli birine denk gelmemiştim.

Sütün bu kadar çabuk ekşimesi normal mi?

Tüfek için öncelikle "gez, göz, arpacık" kelimelerinin anlamını bilmelisin.

Bankadan yeni bir kart çıkarmış.

Bu yaz Bin-göl'de miydin?

Bahaneyi bıraksan da biraz da işini yapsan.

5/A

5/B

5/C

5/D

5/E

5/F

Soyut-Somut, Nitel-Nicel, Genel-Özel Kelimeler

Beş duyu organımızın (görme, işitme, koklama, tat alma, dokunma) herhangi biriyle algıladığımız kelimelere somut, algılayamadıklarımıza soyut kelimeler denir.

Varlıkların ölçülebilen özelliklerini anlatan sözcüklere nicel, ölçülemeyen özelliklerini anlatan sözcüklere nitel anlamlı sözcük denir.

Aynı kavram alanına giren sözcüklerden birini anlatan sözcüklere özel, tümünü anlatan sözcüklere genel sözcükler denir. Genellik-özellik sözcüklerin cümle içinde kullanımlarına ve birbirlerine göre kapsadığı anlam genişliğine göre değişir.

Doğadan ve çevreden duyulan seslerin dile aktarılmış şekline yansıma sözcükler denir. Bu sözcükler insanların, hayvanların veya cansız varlıkların çıkardığı seslerden oluşabilir.

11

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcükleri somut-soyut kutucuklarına yerleştiriniz.

- A. Ramazan ayı, iyilik yapma ayıdır.
- B. Çorbaya bu kadar limon sıkılır mı, çok ekşi olmuş.
- C. Duvardaki saatten her saat başında bir guguk kuşu çıkıyor.
- D. Çok bunaltıcı bir hava var, bu sıcak ne zaman bitecek.
- E. Yıllardır vatan hasreti benliğini kavuruyordu.
- F. Beni tedirgin eden, niye bu soruyu şimdi sormaya başlamasıydı.

Somut olanlar

Soyut olanlar

12

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin taşıdığı nitel/nitel anlamı karşılıklarına yazınız.

- A. Dikili sırtlarında geniş bir arazi aldı.
- B. Senin kadar geniş bir insan görmedim, ne kadar rahatsın.
- C. Evimiz okula çok yakındı.
- D. Yemeklerin hepsi çok lezzetliydi.

NİTEL

NİCEL

13

Aşağıdaki karışık olarak verilen kelimelerden aynı kavram alanına girenleri uygun kutucuklara yerleştiriniz.

Tekne – helikopter – dolmuş – otobüs – zeplin – tren – uçak – sal – kruvazör

Hava taşıtları

Deniz taşıtları

Kara taşıtları

14

Aşağıdaki cümlelerde belirtilen yargılar doğruysa (D), yanlışsa (Y) yazınız

Deniz taşıtları genel, tekne özel anlamlıdır.

Dolmuş özel, otobüs genel anlamlıdır.

Helikopter uçağa göre özel bir kavramdır.

Genellik özellik durumundan bahsetmek için birbiriyle anlam olarak ilişkili kelimelerin olması gerekir

15

Aşağıdaki cümlelerde kullanılan yansıma sözcüklerin altını çiziniz.

- A. Toplum içinde kulağa fısıldamak çok ayıptır.
- B. Köpeklerin havlaması buradan duyuluyordu.
- C. Suyun şırıltısını dinlemek insanı dinlendiriyor.
- D. Birden bir top patlaması duyuldu
- E. Çok hastaydı, hapşırık makinesine dönmüştü

1. Veresiyeleri yazdığı kara kaplı bir defteri masanın
I II III IV

üzerinde duruyordu.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerin hangisi sesteştir?

- A) I.
B) II.
C) III.
D) IV.

2.

Dünyamız zaman zaman olağanüstü durumlarla karşı karşıya kalmıştır. Bazı olaylar bütün dünyayı etkileyerek, tüm insanlığı ilgilendiren sonuçlar ortaya çıkarır. Şu an dünya yeni bir çağın eşiğinde duruyor. Covid-19 belki de yıllarca görülmemiş bir durumu meydana getirdi. Artık insan ilişkileri eskisi gibi olmayacak. Virüsün etkisi geçecek ama tedirginliği kalacak. Ben bu yeni çağ için "Sosyal Mesafe Çağı" diyorum.

Bu metinde altı çizili sözcüklerin ve sözcük gruplarının hangileri birbiriyle eş anlamlı olarak şekilde kullanılmıştır?

- A) Eşiğinde durmak - etkisi geçmek
B) Olaylar - sonuçlar
C) Tedirginlik - sosyal mesafe
D) Meydana getirmek - ortaya çıkarmak

3. Aşağıdaki cümlelerde altı çizilmiş sözcüklerin hangisi soyut anlamda kullanılmıştır?

- A) Mutfaktan nefis bir ekmeğin kokusu eve yayılıyor.
B) Dışarı çok soğuk, hemen geri geldim.
C) Ben hiç senin kötülüğünü ister miyim?
D) Kalemimi bana ödünç verir mısın?

4. Yaptığı uzun konuşma herkesi sıkımsı, salonda bitse de gitsek havası oluşturmuştu.

Hangi renkli balondaki sözcükler bu cümledeki altı çizili sözcüklerin sırasıyla zıt anlamlısı ve eş anlamlısıdır?

- A) Kırmızı
B) Yeşil
C) Mavi
D) Sarı

NAR TEST 5.

SÖZCÜKLER	SOMUT	SOYUT
Serin		●
Ayakkabı	●	
Fısıltı	●	
Korku		●

Bu tabloda anlam özelliği yanlış işaretlenen sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Serin
B) Ayakkabı
C) Fısıltı
D) Korku

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde somut anlamlı bir sözcük soyut anlam kazanmıştır?

- A) Yakaladığı fırsatları değerlendirmek istemiyordu sanki.
B) Bir çözüm yolu bul artık, kafanı kullan.
C) Sezgilerine her zaman güvenirdi.
D) Ilık bir ilkbahar gecesi şehri keşfetmeye çıkmıştı.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özelden genele bir sıralama yapılmıştır?

- A) Kapıları, pencereleri sınıksız kapalı tutardı.
- B) Kelimelerin içinde "aşına" kelimesinin ayrı bir yeri vardır bende.
- C) Fasulye bu yıl tarlasına ektiği ürünler içinde en fazla para kazandıran ürün oldu.
- D) Haftanın en sevdiği günü çarşamba günüydü.

8.

“

Arabasını krokide işaretlenmiş evin yakınına park etmişti. Elinde kroki olduğu için bundan sonrasının kolay olacağını düşünüyordu. Krokiyi çıkardı. Kısa bir an ne yapacağını bilemedi.

”

Bu metinde aşağıdaki sözcüklerin hangisinin zıt anlamlısı kullanılmamıştır?

- A) Uzun
- B) Uzak
- C) Sakin
- D) Zor

9. I. Varalım gidelim Urumeli'ne.

II. Elinde iki ekmek vardı.

Bu cümlelerde altı çizili sözcüklerde görülen anlam ilişkisi aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) I. Söylediğin şarkıyı bir yerlerden hatırlıyorum.
II. Şark cephesine yeni takviyeler geldi.
- B) I. Yazın ilk aylarındaki hevesi şimdi yoktu.
II. Şimdi on dakikada güzel bir yazı yazın.
- C) I. Yemek için şu çatalı kullanabilirsin.
II. Beni bu iş için kullandığını düşünüyorum.
- D) I. Ancak dost meclislerinde maskesini indirdiğinde Cavit Bey'in cana yakınlığını anladınız.
II. Çocuk illaki batman maskesi alacağım diye tutturdu.

10. Aslı: – Teyze, duydun mu? Virüs nedeniyle yaşlılara sokağa çıkma yasağı geldi?

Teyze: – Duydum, duydum da beni ilgilendirmiyor. Ben güzelce kurulanıp çıkarım.

Bu konuşmadaki karışıklığın nedeni olan anlam olayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mecaz anlamı sözcükler
- B) Zıt anlamı sözcükler
- C) Eş anlamı sözcükler
- D) Eş sesli sözcükler

NARTEST

11. Varlıkların sayılabilir, ölçülebilir özelliklerini gösteren sözcükler nicel anlamlıdır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisi nicel anlamlıdır?

- A) Büyük bir sıkıntısı olduğu yüzünden belli oluyordu.
- B) Küçük hesapların adamı olduğunu herkes biliyor.
- C) Böyle kötü bir senaryoyu filme çekemem.
- D) Başarırsan maddi olarak iyi bir kazanç elde edersin.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Arkadaşının herkesin içinde fısıldaması iyi olmadı.
- B) Adamın konuşması iki mahalle öteden duyuluyor.
- C) Köpek havlamaları gecemi zehir etti.
- D) Babamın horultusu bitecek gibi değil.

SÖZ GRUPLARINDA ANLAM

Kalıplaşmamış Sözcük Grupları

Sözcük gruplarında anlam soruları merkezi sınavlarda en fazla karşımıza çıkan soru tarzıdır. Bu sorulara cevap verirken sözcük gruplarının kullanıldığı cümleye çok dikkat etmeliyiz. Bu sözcük gruplarının genellikle kullanıldığı cümlelerde mecaz anlam kazandığını unutmamalıyız.

16

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük gruplarının cümleye kattıkları anlamı karşılarındaki anlamlarla eşleştiriniz.

Herkes toplanmıştı. En sevimli maskemi takıp yanlarına gittim. Olmadı, yine beni oyuna dahil etmediler.

Bu yazarın kitaplarını okudukça aynı evrende yaşadığımızı inanamıyorum. Benim her davranışım buradaki bilgilere göre bir iletişim hatası.

Kitabın ilk sayfalarını bitirince gözlerimi kapattım, düşündüm. Verilen reçetelerin kullanım kılavuzu eksik gibi geldi bana. Yazar bunu gözden geçirmeli mutlaka.

Yağmur yağacağını nasıl tahmin edebildim ki o temmuzun pırıl pırıl gününde. Ofsayta düşmüş futbolcu gibi akışına bıraktım her şeyi. Sırılsıklamdım eve varınca.

Bedenimi artık sürükleyemeyecek hâl-deydim. Şu sokağın sonunda bir hazine var, deseler de bir adım atacak durumda değildim.

Hayır, bir insan hep mi geç kalır? Her seferinde işe aynı azimle başlıyorum ama ortalarda bir yerlerde bir şekilde hevesim kırılıyor, planlamadan sapıyorum.

Bu aralar fazla ders çalışmıyorum, belli. Ara ara odasına bir bahaneyle giriyorum, kitap açık ama akli başka yerde. Yarından tezi yok ipleri elime almam gerekli, yoksa sonumuz hüsrana olacak.

Farklı değer yargılarına sahiplik

Yapacak bir şeyi olmamak

Göze hoş görünme

Vadedilen büyük bir zenginlik

Uygulama şansı olmayan

Yön vermek, sorumluluğu almak

Öngörülen zamanda bitirememek

İkilemeler

Anlamı güçlendirmek amacıyla bir sözcüğün tekrarıyla ya da eş, karşıt, yakın anlamlarıyla birlikte kullanılmasına ikileme denir. İkilemeler ayrı yazılır ve araya hiçbir noktalama işareti getirilemez.

17

Aşağıdaki ikilemeleri oluşum şekilleriyle eşleştiriniz.

İkilemeler	Oluşum Şekilleri
1. aşağı yukarı	A. Aynı sözcüğün tekrarıyla
2. doğru dürüst	B. Yakın anlamıyla
3. eciş bücüş	C. Zıt anlamıyla
4. eve meve	D. Biri anlamlı diğeri anlamsız
5. sık sık	E. Her ikisi de anlamsız
6. ciyak ciyak	F. Yansımalarla
7. ezik büzük	G. m ünsüzüyle

18

Aşağıdaki cümlelerde geçen ikilemelerin oluşum şekillerini yanlarına yazınız.

A. Bu gürültüde nasıl oluyor da horul horul uyuyor anlamadım.	
B. Bu güce kapı mapı dayanmaz.	
C. Akşam evinde oturmuş, sakın sakın televizyon izliyordu.	
D. Yarım yamalak Türkçesiyle derdini anlatmaya çalışıyordu.	
E. Herkesin doğru düzgün arkadaşları olmalı bu hayatta.	

Aşağıdaki ikilemeleri oluşumlarına göre uygun kutucuklara yazınız.

Güzel güzel	Laf söz (olmak)	Kuralı kaidesi	Az çok	Abuk sabuk
Allah bullak	Ev bark	İte kaka	Küçük müçük	Aşağı yukarı
Kene mene	Öte öte	Eciş bücüş	Yana yakıla	Yenile yenile
Çatır çatır	Salkım saçak	Eski püskü	Hafif hafif	Şıpır şıpır
Pılı pırtı	Şan şöret	Bata çıka	Konu komşu	Düşe kalka
Gide gide	Tıkır tıkır	Çoluk çocuk	Yarım yamalak	Süklüm püklüm
Vızır vızır	Eğri büğrü	Tak tak	Kılık kıyafet	Enine boyuna

**Biri Anlamlı Biri
Anlamsız Sözcükler**

**Yakın Anlamlı
Sözcükler**

**Yansıma Olmayan Sözcüklerin
Tekrarıyla Oluşanlar**

**Her İkisi Anlamsız
Sözcükler**

**Eş Anlamlı
Sözcükler**

**Zıt Anlamlı
Sözcükler**

**Yansımadan Oluşan
Sözcükler**

Pekiştirmeler

Bir sözcüğün çeşitli yollarla anlamına güç katmaya pekiştirme denir. Pekiştirmeler pekiştirme ünsüzü olan "p,r,s,m" ünsüzlerinin yanı sıra sözcüğün tekrarıyla veya araya pekiştirme edatı (mı, mi) getirilerek de yapılır. Pekiştirme ünsüzleriyle yapılan pekiştirmelerde sözcüğün ilk ünlü harfine kadar olan kısım alınır. Araya uygun pekiştirme harfi getirilir ve sonra sözcük baştan tekrar yazılır. Bazı pekiştirmelerde yukarıda verilen kuraldan farklı olarak pekiştirme ünlüsünün dışında başka seslerin de türediği görülür.

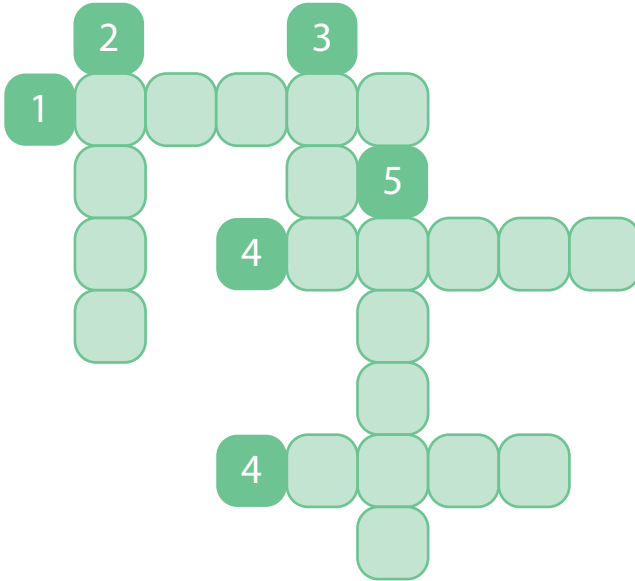
20

Aşağıdaki örneğe bakarak verilen kelimeleri pekiştiriniz.

Sözcük	İlk ünlüye kadar olan kısım	Pekiştirme ünsüzünden uygun olan	Pekişmiş sözcük
Temiz	te-	r	Tertemiz
Kara			
Mor			
Beyaz			
Büyük			

21

Bölüm Bulmacası

1. Büyük kelimesinin zıt anlamlısı
2. Sesi yansıma sözcük oluşturan bir hayvan
3. Alt kelimesinin zıt anlamlısı
4. İzleme
5. yukarı (bir ikileme)
6. Dik sözcüğünün zıt anlamlısı

1.

Yazarı anlayabilmek için elimden geleni yapıyorum. Ama ne yalan söyleyeyim başladığım her kitabı bitirme ilkem olmasaydı bu kitabı çoktan bırakırdım. Suçu yazara atma kolaycılığına kaçmıyorum, yanlış anlamayın. Konu ilgimi çekmiyor. Ne yaparsam yapayım kendimi veremiyorum. Uğraşmıyor değilim. Bu kadar yük taşıdığım başka bir kitap daha yok.

Altı çizili sözün bu parçada kazandığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fedakârlık etmek
- B) Çaba göstermek
- C) Ezilmek
- D) Umursamamak

2. Sizin düşüncelerinize katılmıyorum ...

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tanımlanırsa kişinin hoşgörülü olduğu anlamı çıkar?

- A) çünkü mantıklı bulmuyorum.
- B) bu yüzden sizden özür diliyorum.
- C) fakat bunları söylemenize saygı duyuyorum.
- D) ve bu konuyu kapatmanızı rica ediyorum.

3. Bazı ikilemeler cümlede mecaz anlamıyla kullanılır. Örneğin,

- I. Tatlı tatlı konuşması herkesin beğenisini kazandı.
- II. Ağlaya ağlaya eve döndü.
- III. Kimseyle konuşmadan sessiz sessiz ilerliyordu.
- IV. Derken acı acı bir inilti duyuldu.

cümlelerinde ikilemeler mecaz anlam kazanmıştır.

Bu cümlede verilen örneklerin hangileri mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) I ve II.
- B) III ve IV.
- C) II ve III.
- D) I ve IV.

4.

Her insan annesinin karnından eğitilmiş bir şekilde doğmuyor ki. Elbette hatalarımız, sürçmelerimiz hatta ve hatta yere kapaklanmalarımız olacak. Ama yaptığımız davranışların bizi getirdiği yer çok önemli. Yirmi yaşındaki hatan hatadır ama elli yaşında da aynı hatayı yaparsan artık buna hata denmez. Yaşadıklarından ders çıkarmak için hafif bir zihinsel egzersiz yeterli olmalı o yaşta.

Bu metinde altı çizili sözcük grubuyla anlatılmak istenen nedir?

- A) Boş işlerle uğraşma
- B) Başkalarının tecrübelerinden yararlanma
- C) İlkelerinden taviz vermeme
- D) Düşünerek doğruyu yanlış ayırtabilme

5.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçiş ve bağlantı ifadesi cümleye uygun kullanılmamıştır?

- A) Sen de bu davranışın hatalı olduğunu biliyorsun bu yüzden hatanda ısrar ediyorsun.
- B) Bu konuyu anlamadım ama senin bana yardımcı olacağını düşünüyorum.
- C) Sabahleyin geç kalktım hatta ilk dersi bile kaçırdım.
- D) Bütün paramı kaybettim ne var ki iyi bir tecrübe edinmiş oldum.

6.

eften püften	ileri geri	ıvır zıvır	doğru dürüst
-----------------	------------	------------	-----------------

- I. Odanın içini hepla doldurmuşsun.
- II. Başarılı olmak için önce..... bir plan yapmalısın.
- III. Haddini bilmen gerek konuşmak sana fayda sağlamaz.
- IV. Şu iş bitince bu meseleyi konuşuruz.

Verilen ikilemelerden hangisi bu cümlelerde boş bırakılan yerlerin herhangi birine getirilemez?

- A) Kırmızı
- B) Sarı
- C) Yeşil
- D) Mavi

7. Sabah sabah dışarı fırladım. Yine iş arıyorum. Dük-kânı sattım, borcu ancak ödeyebildim. Elde avuçta bir şey kalmadı ama her gün yiyecek isteyen dört boğaz var evde. Muhsin'e rastlayınca sevindim. Ne de olsa eski dost. Laf aramızda , iyi kazandığını da duydum mahallede. Allah razı olsun, hemen sarıldı ellerime. Ağabey, senin iyi-liklerini nasıl unuturum, hemen başla işe, ben de birini işe alacaktım zaten." dedi.

Bu metinde boş bırakılan yer metnin anlam akı-sına göre aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) işçi arıyormuş
B) işleri tıkrındaymış
C) işleri bozulmuş
D) işleri yoluna koymak istiyormuş

8. Hiç boşuna yardım isteme, onun gözleri kendisinden başkasına kapalıdır.

Altı çizili sözcük grubunun bu cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Sadullah'a rastladım az önce; çok dalgındı, beni fark etmedi.
B) Mehmet'i bilmez misin; hep bana, hep bana der durur.
C) Selim'in rahatsızlığından az önce haberimiz oldu.
D) Sorduğum sorulara nasıl cevap verecek, çok merak ediyorum.

9. I- İkilemeler birbiriyle zıt anlam taşıyan kelime-lerle yapılabilir.
II- İkilemeler biri anlamlı biri anlamsız kelimelerle yapılabilir.
III- İkilemeler aynı kelimenin tekrarıyla yapılabilir.
IV- İkilemeler yakın anlamlı kelimelerle yapılabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatılan ikileme çeşitlerinin dışında bir ikilemeye yer verilmiştir?

- A) Hep ıvır zıvır işlerde hayatını tüketiyor.
B) Seninle iyi kötü bir geçmişimiz var.
C) Onun hızlı hızlı konuşması pek anlaşılıyor.
D) Yarım yamalak İngilizcesiyle hava atıyor.

10. – Off, yine mi bir işin çıktı? Ne bitmez işmiş bu.
– Sana öyle geliyor, her sabah başlıyor, akşam bitmiş oluyor. Taa ertesi sabaha kadar(!)

Bu konuşmada ikinci cümleyle işin hangi özel-liği anlatılmak istenmiştir?

- A) Çabuk bittiği
B) Günaşırı yapıldığı
C) Her gün olduğu
D) Acele yapıldığı

11.

Son eserim için tüm hazırlıklar tamam. Farklı bir öykü kitabı olsun istedim. Toplam on iki öykü var. Hepsinin kendi içinde bir bütünlü-ğü var. "Tabii olacak, yoksa nasıl öykü kitabı olur?" mu diyorsunuz? Olacak elbette. Ama bu aynı zamanda bir roman. Hepsi birbiriyle bağlantılı 12 öykü. Okurlarım ayrı ayrı iste-diği öyküyü okuyabilir. Art arda okumayı tercih ederlerse de bir roman tadı alacaklar. Unutmadan söyleyeyim. Mizaha yer verme-dim bu öykülerde. Okuyanın kalbini kanata-cak öyküler bunlar.

Bu metinde altı çizili söz grubuyla ifade edilen anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuyanı güldürecek
B) Okuyanı düşündürecek
C) Okuyanı üzecek
D) Okuyanı sevindirecek

12.

İletişim zor bir sanattır. Karşısına bir iletişim profesörü geçse ilişki kuru-lamayacak insanlar var bu dünyada. Sen arandaki on perdeyi kaldırırsan kadar adam yirmi yeni perde gerive-rir araya. Elin böğründe kalakalırsın.

Bu metinde altı çizili sözcük grubuyla anlatıl-mak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İletişimi arttırmak
B) Karşılık vermek
C) Çok üzölmek
D) Engelleri çoğaltmak

1.

Üniversitedeyken katıldığım bir beden dili eğitimi tetikleyicim oldu. İnsanların otomatik pilota bağlı olarak yaşaması, farkında olmadan yaptığı beden hareketlerinin bilinç altlarını yansıtmaları ilgimi çekti. İtiraf edeyim sonrasında "Size yalan söylendiğini nasıl anlarsınız?" sorusuna cevap aramaya başladım. Bulduğum cevap "Eyvah, insanoğlu bu sorunu hiçbir zaman çözemeyecek." oldu.

Bu metindeki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duygusuz yaşamak
B) Tutarsız davranmak
C) Hayatın farkına varamamak
D) Hayatına yön çizmek

2. ➡ Başka bir duruma, başka bir görünüme getirmek
➡ Anlatıma yeni bir içerik vermek
➡ Başka bir biçime sokmak, değişikliğe uğratmak

"Değiştirmek" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu anlamlarından herhangi biriyle kullanılmıştır?**

- A) Yazar kitabın ortalarında üslubunu değiştirerek bambaşka bir eser ortaya çıkarmış.
B) Takım elbise onu değiştirmiş adeta bir memur havası vermişti.
C) Yeni koltuklar salonu değiştirmiş, salon daha güzel olmuş.
D) Hediye ettiğim ayakkabıyı beğenmediği için başka bir modelle değiştirmiş.

3. Bu toprak var ya bu toprak. Toprak deyip geçme. Senin memleketinde bir ekersen on verir, burası yüz verir.

Bu parçadaki altı çizili sözle toprağın hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

- A) Vefası
B) Özgünlüğü
C) Verimliliği
D) Ölçülülüğü

4.

Bu işi senden başka kimse yapamaz dediğinde itiraf edeyim biraz gururlandım. "..... iyice araştırdı, benden iyi usta bulamadı." diye düşündüm. Ustalığına övgü, gururlandırır insanoğlunu. Bu iyi düşüncem yapılacak işin maddi pazarlığına gelince bozuldu tabii. Meğerse aslında herkes bu işi yaparmış bu kadcık paraya bu işi sadece ben yaparmışım. yolunacak kaz gibi görüldüğüm içinmiş bunca ustalığıma iltifat.

Bu parçada boş bırakılan yerlere düşüncenin akışına göre sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilmelidir?

- A) Galiba - fakat - Buna rağmen
- B) Büyük ihtimalle - yine de - İyi de
- C) Bu yüzden - belki- Hatta
- D) Herhalde - ancak - Başka bir deyişle

5. ➤ Saplanmak

- Bir sıvının üstündeyken içine gömülmek
- Dünya'nın dönüşü dolayısıyla Güneş, Ay ve yıldız ufkun altına inmek

"Batmak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?**

- A) Su almaya başlayan gemi yavaş yavaş batıyordu.
- B) Koca devlet on yıl içinde batmıştı.
- C) Güneş batmış, pırl pırl bir ay gülümsemeye başlamıştı.
- D) Bu tarladan her yerinize diken batmadan çıkarsanız şanslıdınız.

6.

Yanına yaklaştım. Yaşı çoktan altmışı geçmişti. Elinde iki gömlek, önündeki leğende onları yıkamaya çalışıyordu. Yüzünde zorlandığını gösteren bir işaret aradım, bulamadım. Nene, dedim. Senin çamaşır makinesinin bulunduğundan haberin yok mu? Olmaz olur mu oğul, dedi gülümseyerek. Ben böyle zorluklara katlanmasam çamaşır makinesi bulunur muydu?

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada altı çizili ifadeyle anlamca aynı doğrultudadır?

- A) Yapılan icatlar çok zor şartlarda ortaya çıkmıştır.
- B) Yapılan icatların kıymetini işe yararlılığı belirler.
- C) Yapılan icatlar insanların zorlanmasından kaynaklanır.
- D) Yapılan icatların değeri emekle ölçülemez.

1.

Yollar uzun, çileli, bitmeyen yollar... Herkesin bir yol hikayesi vardır. Hevesle başlanan, binbir planla çıkılan yollar... Sonunda mutluluk olduğu düşünülen, en azından küçük de olsa bir şeyleri değiştirmesi beklenen yollar... _____ çok az kişi yolun başında düşündüklerini yolun sonunda gerçekleştirebilir.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Özellikle
- B) Oysaki
- C) Başka bir deyişle
- D) Bilhassa

2.

Arsayı aldık. Evdekilerde sevinci görmeliydiniz. Yıllarca kira, kira, kira... Herkes bıkmıştı. Annemi aradım hemen. Çok iyi yapmışsın oğlum, dedi. Yeter elin kızının çektiği, biraz da kendi evinde otursun rahatça. Az kalsın unuttuyordum, dedi. Evi bir şekilde kondurursun da ağaç önemli. Hemen hafta sonu birkaç fidan al, dik. Ev olur da ağaç ha deyince yetişmez ona göre.

Bu paragrafta altı çizili ifadenin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Günden güne daha bir neşeleniyor, etrafındakileri de neşelendiriyordu.
- B) Şöyle bir düşündü de uzun zamandır memleketine gitmediğinin farkına vardı.
- C) Aradan biraz zaman geçince salondaki koltuklar gözüne batmaya başlamıştı.
- D) Bazı şeyler istediğin zamanda hemen olmaz, alış buna.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün kazandığı anlam yay ayraç içinde yanlış verilmiştir?**

- A) Dün akşam mayalamıştım ama yoğurt tutmamış. (bir yerde kalmasını sağlamak)
- B) Stada giderken her zaman bu sokaktan geçeriz. (yol, araç veya akarsu bir yerin yakınından veya içinden gitmek)
- C) Trabzon'da geçirdiği günleri her zaman özlemle anardı. (bir süre yaşamak, oturmak, kalmak)
- D) Yapacak bir şey yok, istediğini burada bulamazsın, dedi. (arzu etmek)

4. Elde yok avuçta yok. Dursun ne yapsın da oğlunun isteklerini yerine getsin. Güzel oğlum, bal oğlum! Elden ne gelir, diye söze başladı ama gerisini getirmesine oğlu izin vermedi.

Bu parçadaki altı çizili ifadenin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Ne diye B) Ne iyi C) Ne çare D) Ne mutlu

5. ➤ Alex yine güzel gollerinden birini atmıştı.
➤ İki arkadaş bir hiç uğruna bir güzel kavgaya etmemişler mi?
➤ En güzel çiçek manolyadır, dedi.
➤ Güzel bir fırsat yakalamak her zaman mümkün olmuyor.
➤ Ana caddedeki güzel evi almak istiyordu.

"Güzel" sözcüğü bu cümlelerde kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

- A) II B) III C) IV D) V

6.

girmek:

1. -e Dışarıdan içeriye geçmek:

"Birlikte kiliseden içeri giriyoruz, ben topallıyorum." - **Adalet Ağaoğlu**

2. -e Sığmak:

Elim bu eldivene girmiyor.

3. -e Katılmak:

"Bugün edebiyat imtihanına girdim." - **Yusuf Ziya Ortaç**

4. -e Almak, fethetmek:

"Ordularımız İstanbul'a girdiler." - **Memduh Şevket Esendal**

5. -e İncelemek, ayrıntılara inmek.

6. -e Girişmek, başlamak:

"Kaçırdım gene ipin ucunu, bir türlü konuya giremiyorum." - **Nurullah Ataç**

7. -e Bulaşmak:

Koyunlara keleş hastalığı girdi.

8. -e Sulu bir şeyin veya su dolu bir yerin içine batmak veya dalmak:

Denize girmek. Ceketinin ucu tabağa giriyor.

Yukarıda TDK Türkçe Sözlük'teki girmek sözcüğünün ilk sekiz anlamı verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "girmek" sözcüğü bu anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) Bir saman çöpü gibi gireceğim çamura.
B) Sınavı kazanıp fen lisesine girdi.
C) Düşmanın yapacağı bir şey kalmadı, askerler şehre girdi.
D) O meseleye girersek işin içinden çıkamayız.